

องค์ประกอบชนิด และอัตราการติดเบ็ดของสัตว์น้ำจากเครื่องมือเบ็ดราวปลาหูนา บริเวณ Ninety East Ridge ในมหาสมุทรอินเดีย

สุมา รักแผน* และ เอกรัฐ วงษ์เขียว

สถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีประมงทะเลลึก สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล

บทคัดย่อ

ศึกษาองค์ประกอบชนิด อัตราการติดเบ็ด และขนาดของสัตว์น้ำบริเวณ Ninety East Ridge มหาสมุทรอินเดียตะวันออก ด้วยเครื่องมือเบ็ดราวปลาหูนา โดยสำรวจในเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2554 และกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2555 จับสัตว์น้ำได้ ทั้งหมด 232 ตัว น้ำหนักรวม 2,363.67 กิโลกรัม เป็นสัตว์น้ำทั้งสิ้น 18 ชนิด โดยปลาหูนาขนาดใหญ่แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลาหูนา จับได้ทั้งหมด 55 ตัว น้ำหนักรวม 1,515.10 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 23.71 โดยจำนวนตัว หรือร้อยละ 64.10 โดยน้ำหนัก ประกอบด้วย ปลาหูนา 3 ชนิด คือ ปลาหูนาครีบเหลือง (*Thunnus albacares*) ปลาหูนาตาโต (*T. obesus*) และปลาหูนาท้องแถบ (*Katsuwonus pelamis*) กลุ่มปลากระโทงแทงจับได้ทั้งหมด 7 ตัว น้ำหนักรวม 143.70 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 3.02 โดยจำนวนตัว หรือร้อยละ 6.08 โดยน้ำหนัก เป็นปลากระโทงแทง 2 ชนิด ได้แก่ ปลากระโทงแทงดาบ (*Xiphias gladius*) และปลากระโทงแทงครีบน้ำเงิน (*Makaira mazara*) และกลุ่มปลาฉลามและปลากระเบน จับได้ทั้งหมด 22 ตัว น้ำหนักรวม 311.00 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 9.48 โดยจำนวนตัว หรือร้อยละ 13.16 โดยน้ำหนัก ประกอบด้วยปลาฉลาม 5 ชนิด ปลากระเบน 1 ชนิด ได้แก่ ปลาฉลามเทา (*Carcharhinus falciformis*) ปลาฉลามครีบดำ (*C. limbatus*) ปลาฉลามชนิด *Pseudocarcharias kamoharai* ปลาฉลามครีบน้ำเงิน (*Prionace glauca*) ปลาฉลามหางยาวหน้าหู (*Alopias superciliosus*) และปลากระเบนน้ำลึก (*Dasyatis spp.*)

อัตราการติดเบ็ดของสัตว์น้ำที่จับได้ทั้งหมดเท่ากับ 2.26 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 23.00 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว กลุ่มปลาหูนามีอัตราการติดเบ็ดเท่ากับ 0.54 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 14.74 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว โดยปลาหูนาครีบเหลืองมีอัตราการติดเบ็ดเท่ากับ 0.30 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 5.30 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว ปลาหูนาตาโตมีอัตราการติดเบ็ดเท่ากับ 0.21 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 9.37 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว และปลาหูนาท้องแถบมีอัตราการติดเบ็ดเท่ากับ 0.02 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 0.07 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว กลุ่มปลากระโทงแทงมีอัตราการติดเบ็ดเท่ากับ 0.07 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 1.40 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว กลุ่มปลาฉลาม และปลากระเบนมีอัตราการติดเบ็ดเท่ากับ 0.21 ตัว/เบ็ด 100 ตัว หรือ 3.03 กิโลกรัม/เบ็ด 100 ตัว

ขนาดของสัตว์น้ำพบว่าปลาหูนาครีบเหลืองมีขนาดความยาวส้อมหาง 47.50 - 164.00 เซนติเมตร ความยาวเฉลี่ย 106.52 ± 22.11 เซนติเมตร น้ำหนัก 2.00 - 90.00 กิโลกรัม น้ำหนักเฉลี่ย 24.10 ± 17.24 กิโลกรัม ปลาหูนาตาโตมีขนาดความยาวส้อมหาง 56.00 - 163.00 เซนติเมตร ความยาวเฉลี่ย 125.22 ± 31.15 เซนติเมตร น้ำหนัก 4.00 - 90.00 กิโลกรัม น้ำหนักเฉลี่ย 41.90 ± 24.30 กิโลกรัม ปลาหูนาท้องแถบมีความยาวส้อมหาง เท่ากับ 43.00 และ 65.00 เซนติเมตร น้ำหนัก 1.40 และ 6.00 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนปลากระโทงแทงขนาดใหญ่จับได้ทั้งหมด 3 ตัว เป็นปลากระโทงแทงดาบ มีขนาดความยาวส้อมหาง 89.00 102.00 และ 224.00 เซนติเมตร น้ำหนัก 2.00 2.70 และ 42.0 กิโลกรัม ตามลำดับ

คำสำคัญ : ปลาหูนาขนาดใหญ่ มหาสมุทรอินเดีย

* ผู้รับผิดชอบ : อาคารปลอดประสพ ชั้น ๗ กรมประมง เกษตรกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๕๓๓ โทรสาร ๐ ๒๕๖๒ ๐๕๓๓ e-mail : srugpan55@gmail.com

Species Composition and Hook Rates of Fishes caught by Tuna Longline along the Ninety East Ridge in the Indian Ocean

Suma Rugpan* and Aekkarat Wongkheaw

Deep Sea Fishery Technology Research and Development Institute

Marine Fisheries Research and Development Bureau

Abstract

Studies on species composition, hook rates and size of fishes along the Ninety East Ridge in the Indian Ocean were caught by tuna longline in January - February 2011 and February - March 2012. The total catch was 232 individuals and 2,363.67 kg, 18 species of fish were identified. The large pelagic fishes were tuna, billfish and sharks & rays group. The catch of tuna group was 55 individuals (23.71% by number) and 1,515.10 kg (64.10% by weigh) with 3 species of tuna (yellowfin tuna: *Thunnus albacares*, bigeye tuna: *T. obesus* and skipjack tuna: *Katsuwonus pelamis*). The catch of billfish was 7 individuals (3.02% by number) and 143.70 kg (6.08% by weigh) with 2 species of billfish (swordfish: *Xiphias gladius* and Indo-pacific blue marlin: *Makaira mazara*). The catch of sharks & rays was 22 individuals (9.48% by number) and 311.00 kg (13.16% by weigh) with 5 species of sharks (silky shark: *Carcharhinus falciformis*, blacktip shark: *C. limbatus*, *Pseudocarcharias kamoharai*, blue shark: *Prionace glauca* and bigeye thresher shark: *Alopias superceliosus*) and 1 specie of ray (*Dasyatis* spp.).

The hook rate of total catch was 2.26 individuals/100 hooks (23.00 kg/100 hooks). The hook rate of tuna group was 0.54 individuals /100 hooks (14.74 kg/100 hooks), the hook rate of billfish was 0.07 individuals/100 hooks (1.40 kg/100 hooks) and the hook rate of shark & ray was 0.21 individuals/100 hooks (3.30 kg/100 hooks)

Fork length of yellowfin tuna was 47.50 - 164.00 cm (average 106.52 ± 22.11 cm) and weight of yellowfin tuna was 2.00 - 90.00 kg (average 24.10 ± 17.24 kg), fork length of bigeye tuna was 56.00-163.00 cm (average 125.22 ± 31.15 cm) weight of bigeye tuna was 4.00 - 90.00 kg (average 41.90 ± 24.30 kg), skipjack tuna was 43.00 cm (1.40 kg) and 65.00 cm (6.00 kg). Fork length of swordfish was 89.00, 102.00 and 224.00 cm and weight was 2.00, 2.70 and 42.0 kg respectively.

Key words : large pelagic fish, Ninety East Ridge, Indian Ocean

*Corresponding author : Department of Fisheries Kasetsart Campus, Chatuchuk District,
Bangkok 10900

Tel. 0 2562 0533 Fax. 0 2562 0533 e-mail : srugpan55@gmail.com